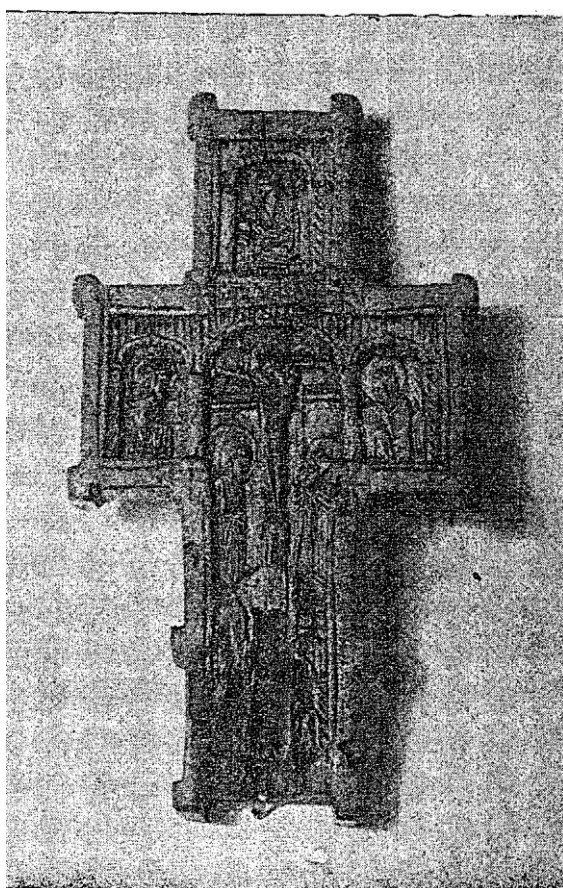

КРСТ НАД КОЈИМ СУ СЕ, ПО ТРАДИЦИЈИ, ЗАКЛЕЛИ УСТАНИЦИ 1804

У Музеј Првог српског устанка доспео је, преко Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС, мали дрвени крст над којим је, по традицији, буковички прота Атанасије Антонијевић закleo устанике у Орашцу 1804 године. Побуђен јубиларном изложбом Првог српског устанка 1954 године, крст је поклонио Заводу Драгиша Јокић из Тополе

као спомен на свог брата погинулог у Народноослободилачкој борби. Драгиша Јокић је потомак буљубаше Карађорђевог свите и значајног мемоариете Првог српског устанка Петра Јокића. Крст је чуван у породици као реликвија највеће вредности. Сем чврсте традиције да је припадао проти буковичком Атанасију који га је дао Петру Јокићу, данашњи Јокићи о овом крсту немају никаквих других података.

Петар Јокић и прота буковички Атанасије припадали су од првих дана устанка, па и пре њега, најужем устаничком кругу и заједно су се налазили на договору за устанак 1803, на избору вођа устанка у Орашцу 1804, у првом сукобу са дахијама у Дрлупи марта 1804, као и приликом многих других догађаја. Најинтимнији Карађорђевог сарадник Петар Јокић и страсни инспиратор оружаног устанка против Турака буковички прота Атанасије били су дугогодишњи познаници и пријатељи. Којом је приликом прота предао крст буљубаши и да ли њему лично или њему као командиру Вождове свите, није познато.

Крст је ручни, малих димензија (10x6x1,5 см), неокован. Стилски је близак атоским крстовима, којих је у то време било у Србији. Сигнатуре на њему су грчке. Са сваке стране израђена је по једна јеванђелска сцена, с једне Крштење а с друге Распеће, што се такође редовно јавља на крстовима овакве врсте. Поред ових главних сцена, на краковима крста, у нишама, смештене су допојасне фигуре јеванђелиста и анђела. Временски се може сместити у крај XVII и прве деценије XVIII века.

М. П.

ГРБ ЈОВАНА ОБРЕНОВИЋА

Добро очувани грб породице Обреновића налази се још и данас у Чачку на Господар-Јовановом конаку, подигнутом 1835 године.¹ Тај конак је вероватно од турске зграде преправљен за двор Господар-Јована, брата кнеза Милоша. То је свакако једини примерак грба династије Обреновића сачуван досад.

Грб величине 1 x 2 метра намалан је у боји, у малтеру, између два прозора првог спрата, на главној фасади зграде. Грб претставља два лава, који на једном постољу, усправљени на задње ноге, држе предњим шапама штит на коме се налазе, између кракова белог крста, четири слова

С. Штит се завршава круном изнад које је полумесец са звездом. Један лав има круну, а други војводску капу односно специјалну високу капу горе широку, сиве боје, са округлим теменом израђеним у другој материји и у другој боји. Приликом рестаурације конака, која је завршена 1953 године (у конаку је данас смештен Градски музеј Чачка) конзервиран је и грб,² па тако, заједно са зградом, претставља извесну реткост.³ **И. 3.**

² Грб конзервисао сликар—конзерватор Ми-лош Јовановић.

³ Арх. Иван М. Здравковић, Рестаурација и адаптација Господар-Јовановог конака у Чачку, Зборник заштите споменика културе, Књига IV—V₃ Београд, стр. 243—252.

¹ В. фотографије на стр. 91

LA CROIX SUR LAQUELLE LES INSURGES DE 1804 AURAIENT, SELON LA TRADITION PRETE SERMENT

Cette croix a été conservée dans la famille de Petar Jokić, commandant de la garde personnelle de Karadjordje. Selon la tradition qui nous a été transmise depuis Petar Jokić jusqu'à nos jours., ce serait la croix sur la-laquelle Parchiprêtre (prota) de Bukovik, Anastasije, aurait fait jurer aux insurgés de 1804 de lutter loyalement.

Cette croix est un travail sur bois de petites dimensions (10 x 6 x 1,5 cm). Des deux côtés sont représentées des scènes du Baptême du Christ et de la Crucifixion. Son style la fait attribuer aux artistes de Pathos de la fin du XVIIe et du début du XVIIIe. siècles.

LE BLASON DE JOVAN OBRENOVIĆ

Sur le konak de Čačak se trouve conservé le blason de Jovan Obrenović, frère du prince Miloš. Comme il n'est pas

resté en Serbie d'autre blason de famille de cette époque, celui-ci a valeur de curiosité. Il a été réparé et conservé en 1953.